

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Σύναξη της Παναγίας Χρυσ αφίτισσας στην Μονεμβασία

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/4316/saint.aspx> για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχόν ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: 23/5/2013 9:50:00 μμ
Δημιουργία εγγράφου: 14/05/2026 22:25:20

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει 8 ημέρες μετά το Άγιο Πάσχα.

Πολιούχος: Μονεμβασία

Ημ/νια Βίου: 23/5/2013 9:50:00 μμ

Βιογραφία

Ἦκε θαυμαστῶς ἀπὸ Χρυσάφων πάλαι
Τῆ Μονεμβασία ἢ Εἰκῶν σου Κόρη.

Νοτιοανατολικῶς του Ἱεροῦ Ναοῦ του «Ἐλκομένου Χριστοῦ», ἐν Μονεμβασία, εὐρίσκεται ὁ Ἱερός Ναός της Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὁ ἐπιλεγόμενος Ναός της Παναγίας της Χρυσαφίτισης. Ὁ Ναός οὗτος εἶναι κτίσμα τοῦ 17ου αἰῶνος μ.Χ., ἐκτισμένος ἐπὶ θέσεως ἄλλου παλαιότερου Ναοῦ, της Παναγίας της Οδηγητρίας, ὅστις υπήρχε πρὸ τοῦ 1150 μ.Χ. ὑπὸ τὴν ἐννοίαν παλαιᾶς Μονῆς. Εἰς τὸν ὡς ἄνω Ἱερόν Ναόν εἶναι τεθησαυρισμένη ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Εἰκὼν της Παναγίας Χρυσαφίτισης, ἡ ὁποία, ὡς διέσωσε μέχρι σήμερον ἡ λαϊκὴ παράδοσις, εὐρίσκετο ἀρχικῶς εἰς τὸ χωρίον Χρῦσαφα, ἐξ οὗ καὶ Χρυσαφίτισσα, της ἐπαρχίας Λακεδαιμόνος, εἰς Ναόν τιμῶμενον ἐπὶ ὀνόματι αὐτῆς.

Κατὰ θαυμαστὸν τρόπον ἡ πάνσεπτος Εἰκὼν της Χρυσαφίτισης εὐρέθη εἰς Μονεμβασίαν, εἰς τὸν μέχρι σήμερα τόπον ἐνθα ἀναβλύζει θαυματουργικῶς ἀπὸ τότε πόσιμον ὕδωρ, τὸ ὁποῖο καλεῖται ἐκτοτε «ἀγίασμα Χρυσαφίτισης», καὶ θεραπεύει ποικίλας νόσους, συντελεῖ δὲ εἰς ἀπόκτησιν τέκνων καὶ δι' ἀρρένων.

Ἡ ὡς ὁ λόγος παράδοσις σχετίζεται πρὸς παλαιὰν τοιαύτην τοῦ 10ου αἰῶνος μ.Χ. καὶ ὁμοιάζει πρὸς τὴν παράδοσιν περὶ της Παναγίας της Οδηγητρίας της Μονεμβασίας.

Ἡ σεπτὴ Εἰκὼν της Χρυσαφίτισης φαίνεται νὰ εἶναι ἔργον τοῦ 15ου - 16ου αἰῶνος μ.Χ., σχήματος μικροῦ, ἐξαιρετικῆς Βυζαντινῆς τέχνης. (Πρβλ. Π. Καλονάρου ἐν λεξικῷ «ΗΛΙΟΣ», τόμος 13, σελ. 738, ἀρθρον ἡ Μονεμβασία).

Κατὰ τὴν λαϊκὴν παράδοσιν, ἐλθόντες ἔμποροι ἐκ τοῦ χωρίου Χρῦσαφα εἰς τὴν πόλιν της Μονεμβασίας μαζί με ἄλλους προσκυνητάς κατὰ τὴν πανήγυριν της Παναγίας καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν Ναόν της Χρυσαφίτισης ἐν Μονεμβασία δια νὰ προσκυνήσουν καὶ νὰ προσφέρουν τὰ «τάματά των», ἀνεγνώρισαν τὴν Εἰκόνα των, τὴν Χρυσαφίτισαν καὶ ἐφώναζον: «Οἱ Μονεμβασίται μας ἐκλεψαν τὴν Εἰκόνα μας, τὴν Χρυσαφίτισσά μας», ἠξίωσαν δὲ νὰ γίνῃ δίκη περὶ τοῦ πράγματος τούτου καὶ ὁ δικαστὴς τοῖς ἀπέδωκε τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν παραλαμβάντες οἱ Χρυσαφίται μετὰ τιμῶν καὶ δόξης μετέφερον εἰς Χρῦσαφα εἰς τὸν Ναόν της. Ἡ Ἱερά Εἰκὼν παρέμεινεν εἰς τὸν θρόνον της ἐν τῷ Ναῷ της εἰς Χρῦσαφα καὶ ὅταν οἱ κάτοικοι ἐτελείωσαν τὰς δεήσεις καὶ ἐκλείσαν τὸν Ναόν, τὴν νύκτα ἡ σεπτὴ Εἰκὼν ἐφυγε καὶ ἤλθεν εἰς Μονεμβασίαν, ἐνθα παρέμεινεν ἐκτοτε εἰς τὸν ἐν αὐτῇ Ἱερόν Ναόν της, ποιούσα θαύματα τοῖς πιστῶς προσερχομένοις.

ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΧΡΥΣΑΦΙΤΙΣΣΗΣ

Κατά τόν Ιερόν Δαμασκηνόν, η τιμή προς τας Ιεράς Εικόνας δεν αποδίδεται εις αυτό τούτο το εικόνισμα, «αλλ' επί το πρωτότυπον διαβαίνει». Ούτω, ο τιμών και σεβόμενος τας Εικόνας των Αγίων και της Κυρίας Θεοτόκου, αυτομάτως τιμά και γεραίρει το εις τον Ουρανόν ευρισκόμενον άγιον πρόσωπον και λαμβάνει παρ' αυτού χάριν και ανταπόδοσιν της αποδιδομένης τιμής. Ούτω και η Υπεραγία Θεοτόκος, η καταδεχομένη να ονομάζεται: Τριχερούσα, Πορταΐτισσα, Γλυκοφιλούσα, Βρεφοκρατούσα, Γερόντισσα, Κατερινιώτισσα ή Κατερινού, Εσφαγμένη, Οδοιπορούσα, Προυσιώτισσα, Έλωνα, Μεγαλόχαρη Τήνου, Χρυσ αφίτισσα, λαβούσα τας ως άνω ονομασίας εκ του τόπου της θαυματουργίας των Ιερών Εικόνων της, θαυματουργει επί των ειλικρινώς και αγνώς δεομένων αυτής και προσπιπτόντων προς αυτήν.

Η χάρις της Παναγίας δια της Ιεράς Εικόνας της, της Χρυσ αφιτίσης, ετέλεσε πολλά θαύματα και επαρηγόρησε πολλές τεθλιμμένας καρδίας, εδρόσισε ταλαιπωρημένας ψυχάς και εξέχεε βάλσαμον παρηγορίας εις τους πονεμένους ανθρώπους τους επικαλεσθέντας εν πίστει την βοήθειάν της.

Πριν η διηγηθώμεν τα θαύματα της Χρυσ αφιτίσης, θεωρούμεν σκόπιμον να αναφερθώμεν εις το θαύμα της ίάσεως της Ηγουμένης Μάρθας εκ της πολυχρονίου και ακατασχέτου αιμορραγίας, λέγοντες, ότι το θαύμα τούτο αφορά εις την από του 10ου αιώνας μ.Χ. ιδρυθείσαν εις τον ίδιον τόπον ένθα ο σημερινός Ιερός Ναός της Χρυσ αφιτίσης Ιεράν Μονήν της Οδηγητρίας εν Μονεμβασία.

ΘΑΥΜΑ 1ον.

Ήδη, αρχόμενοι των θαυμάτων της Παναγίας Χρυσ αφιτίσης, ιστορούμεν το πρώτον.

Παις τις ονομαζόμενος Μελέτιος Καλογεράς, πενταετής ων, εστάλη υπό του πατρός αυτού Ελευθερίου, κατά τας Απόκρεω, να μεταφέρει εν σακκούλιον ορυζίου μικρής ποσότητος εις την οικίαν του θείου αυτού Ιωάννου Κοντολέου, όπου έμελλον να συμφάγουν ως συγγενείς κατά την συνήθειαν. Καθ' οδόν δε προσβληθείς υπό σεληνιασμού εκ συνεργείας του μισοκάλου δαίμονος, έπεσε χαμαί. Μαθούσα τούτο η μήτηρ, έτρεξε μετά σπουδής όπου ευρίσκετο ο υιός της, έλαβεν αυτόν εις τας αγκάλας της, και μετέφερεν αυτόν αμέσως εις τον οίκον της τρέμοντα και αφρίζοντα. Ο πατήρ του παιδός μεταβαίνων δι' άλλης οδού εις την αγοράν, έμαθε το δυσάρεστον συμβάν του παιδός του και επιστρέφει αμέσως εις τον οίκον του όπου είδε την αθλίαν κατάστασιν αυτού μετά μεγάλης αυτού θλίψεως, πόνου και τρόμου και πάραυτα χωρίς να χάση καιρόν, έτρεξεν εις τον άμισθον και παντοδύναμον ιατρόν, εις την Αγίαν Εικόνα, λέγω, της Θεοτόκου Χρυσαιτίσεως, ευρισκομένης ως προείπον, εις τον Ναόν του Ελκομένου Χριστού, όπου, άμα έφθασε, μετά συντριβής ψυχής και καρδίας εγονυπέτησεν ενώπιον της Αγίας και θαυματουργού Εικόνας, και μετά θερμών δακρύων παρεκάλεσε την Κυρίαν Θεοτόκον δια την θεραπείαν του παιδός του. Μετά την θερμήν αυτήν δέησιν είδεν, ω του θαύματος! ότι όλα τα χρυσά και αργυρά αφιερώματα, όσα εκρέμοντο επί της θείας Εικόνας, εκινήθησαν και συνεκρούσθησαν προς άλληλα, και ήχησαν ως ηχούσιν οι κωδωνίσκοι του Αρχιερέως, ενδυομένου υπό των ιεροδιακόνων αυτού και κροτούσιν εις τας ακοάς των παρευρισκομένων, ο δε πατήρ του παιδός νομίσας ότι η Θεοτόκος εδίωκεν αυτόν ως αμαρτωλόν και ανάξιον, έπεσε πρηνής και εδέετο θερμότερον. Συγγενής δε τις του Ελευθερίου Καλογερά, είδεν αυτόν τρέχοντα βιαίως προς τον Ναόν, και νομίσας ότι έτρεχε προς την θάλασσαν να αυτοκτονήση εκ της λύπης του παρηκολούθησεν αυτόν δια να τον αποτρέψη· αλλ' αφού είδεν αυτόν εισελθόντα εις τον Ναόν, επανήλθεν εις την οικίαν του Καλογερά δια να ίδη τον ασθενή παιδα, και πάλιν επέστρεψεν εις τον Ναόν να ειδοποιήση τον πατέρα του ασθενούς ότι ο υιός του υγιαίνει, ο δε πατήρ ιδών τον συγγενή του εισερχόμενον εις την θύραν του Ναού και νομίσας ότι ο υιός του απέθανεν, έκλαιεν απαρηγόρητα· αφού όμως εβεβαιώθη ότι ζη και υγιαίνει ο υιός του εδόξασε την Υπεραγίαν Θεοτόκον και επανήλθεν εις τον οίκον του, όπου αφιχθείς ηρώτησε τον υιόν του, λέγων· Τί έχεις, Μελετιέ μου; ο δε παις απεκρίνατο ότι δεν ημπορεί. Τότε ο πατήρ τω λέγει· Δός μου τας χείρας σου· ο δε παις έδωκεν εις τον πατέρα του την δεξιάν του χείρα, επειδή η αριστερά ήτο κρατημένη και παράλυτος· όθεν ο πατήρ εδεήθη πάλιν μετά δακρύων εις την Υπεραγίαν Θεοτόκον υπέρ της τελείας αναρρώσεως του τέκνου του, και ω του θαύματος! ο παις έδωκεν αμέσως και την αριστεράν αυτού χείρα εις τον πατέρα του, διότι αποκατέστη υγιής καθ' ολοκληρίαν ως και πρότερον.

ΘΑΥΜΑ 2ον.

Τω 1884 μ.Χ. γυνή τις πάσχουσα τας φρένας ονόματι Ευδοκία Ν. Φιφλή, εκ του χωρίου Χάρακα του Ζόρακος, ελθούσα εν Μονεμβασία περιήρχετο την πόλιν φωνάζουσα και χειρονομούσα δαιμονιωδώς. Εις τον Ναόν της Αειπαρθένου και θαυματουργού Παναγίας Χρυσαιτίσεως κατά την εσπέραν εκείνην της εορτής της Ζωοδόχου Πηγής εκ παραδόσεως γίνεται κατανυκτική ολονυκτία. Ήτο η ώρα 10 της νυκτός, ότε η εν λόγω παράφρων εισήλθεν εις τον Ιερόν Ναόν απροόπτως. Ιδούσαι ταύτην αι την ολονυκτίαν ποιούσαι γυναίκες εφοβήθησαν σφόδρα, η παράφρων γυνή μετά χειρονομιών διηυθύνθη προ της θαυματουργού Εικόνας της Παναγίας κρατούσα εις την χείρα της τεμάχιον άρτου και επλησίασεν αυτό εις το πρόσωπον της θαυματουργού Εικόνας λέγουσα· «φάγε ψωμί και Σύ μάννα μου». Τη στιγμή εκείνην, ω του θαύματος! η Εικών μετά του θρόνου της εκινήθη και τα χρυσά και αργυρά αφιερώματα αλληλοσυνεκρούσθησαν, η δε φρενοβλαβής πεσούσα εις τα γόνατα της θαυματουργού Εικόνας προσήχητο μέχρι πρωίας θεραπευθείσα.

ΘΑΥΜΑ 3ον.

Ομοίως τω 1886 μ.Χ. σωτήριοι έτος ήλθεν εκ του χωρίου Καταβόθρα του Ασωπού εις ονόματι Κυριάκος Δημότσης πάσχων επίσης τας φρένας, κατά την Εορτήν δε της Εικόνας, τη Δευτέρα του Θωμά, ελθών εν τω Ναώ της Χρυσοαφίτισης, εθεραπεύθη τελείως.

ΘΑΥΜΑ 4ον.

Ομοίως τω 1884 μ.Χ. γυνή τις ονόματι Καλομοίρα Σεμπέπου, εκ Λυρών της Μονεμβασίας, πάσχουσα τας φρένας εθεραπεύθη, μετά δε την Θεραπείαν της μετέβη εις το εν Κυθήροις Μοναστήριον της Μυρτιδιωτίσης και εγένετο μοναχή.

ΘΑΥΜΑ 5ον.

Αγαρηνός τις έχων οικίαν πλησίον του Ναού της Χρυσοαφίτισης, απεφάσισε να εκτείνη αυτήν· όθεν εσκέφθη να χαλάση τα κατηχούμενα του Ναού, όπερ και έπραξε, κτίσας μάλιστα και λουτρόν προς το μέρος των κατηχουμένων, δια να πλύνηται αυτός, αι γυναίκες και τα τέκνα του κατά την συνήθειαν των Τούρκων. Αλλ' ακούσατε, αδελφοί Χριστιανοί, και της Υπεραγίας Θεοτόκου το θαύμα! Όσα τέκνα είχεν ο ειρημένος Αγαρηνός, απέθανον όλα, ως και όσα εγεννούσε και κατόπιν απεβίωσεν άτεκνος. Εις αυτό το λουτρόν προσέτι, όστις επήγαινε να λουσθή, έβλεπεν μία γυναίκα η οποία απειλούσε ότι θα πνίξη αυτόν· ένεκα τούτου οι άνθρωποι φοβούμενοι δεν εκατοίκησαν εις την οικίαν αυτήν, ουδέποτε Χριστιανοί ή Τούρκοι έκτοτε ούτε ετολμούσαν καν και να ουρήσουν όχι εντός του Ναού, αλλ' εκτός του Ναού αυτού, διότι ή θα εχωλαίνετο, ή θα ετυφλώνετο, ή άλλο τι κακόν θα υπέφερε, και το θαυμασιώτερον, δεν θα ιατρεύετο εκ του κακού, αν δεν προσεκάλει ιερέα τινα να ψάλλη παράκλησιν εις τον Ναόν της Χρυσοαφίτισης· όσοι δε Τούρκοι ήσαν γείτονες του Ναού τούτου φοβούμενοι μή πάθωσι κακόν τι επρόσφερον κατά παν Σάββατον θυμίαμα εις αυτόν· πολλοί Τούρκοι και Τούρκισσαι αφιέρωσαν πολλάκις εις τον Ναόν τούτον χρυσά και αργυρά αναθήματα αφ' ού ελάμβανον την υγείαν των δια της επικλήσεως του ονόματος της Υπεραγίας Θεοτόκου της Χρυσοαφίτισης. Εκ των ανωτέρω δύνασθε να καταλάβητε τα άπειρα θαύματα τα οποία εξετέλεσεν η Πανάμωμος Δέσποινα Θεοτόκος εις τους Χριστιανούς και αλλοθρήσκους, επικαλουμένους την αντίληψην και προστασίαν δια της θείας Εικόνας αυτής, της επονομαζομένης Χρυσοαφίτισης, προς δόξαν και τιμήν αυτής. Ης ταις Αγίαις Πρεσβείαις Χριστέ ο Θεός ημών ελέησον και σώσον ημάς. Αμήν.

Λειτουργικά κείμενα

Απολυτίκιον

Ἦχος δ΄. Ταχὺ προκατάλαβε.

Ὡς δῶρον οὐράνιον, τῇ εὐδοκίᾳ τῇ σῆ, ἡ πόλις ἐκτήσατο, Μονεμβασίας Ἄγνη, τὴν θείαν Εἰκόνα σου· ἧ περ καὶ προσιούσα, Χρυσ αφίτισσα Κόρη, λαμβάνει ἀεὶ ἐκ ταύτης, πᾶσαν χάριν βοῶσα· Χαῖρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ.

Κοντάκιον

Ἦχος πλ. δ΄. Τῇ ὑπερμάχῳ.

Τῇ προστασίᾳ σου Παρθένε Χρυσ αφίτισσα Ἄει προστρέχοντες κινδύνων ἐκλυτρούμεθα τὰς πολλὰς σου ἀνυμνοῦντες εὐεργεσίας. Ἄλλ' ὡς σκέπη καὶ θερμὸν ἡμῶν προσφύγιον πᾶσι δίδου τὰ αἰτήματα ἐκάστοτε τοῖς βοῶσί σοι, χαῖρε πάντων ἡ ἄνασσα.

Μεγαλυνάριον

Χαῖρε Χρυσ αφίτισσα Μαριάμ, τῆς Μονεμβασίας, ἡ ἀντίληψις ἡ θερμὴ· χαῖρε ἡ διδοῦσα, ἰάσεις τοῖς αἰτοῦσι, τῶν θλιβομένων χαῖρε τὸ παραμύθιον.

Ὁ Οἶκος

Ἄχραντε Θεοτόκε, Χρυσ αφίτισσα Κόρη, θερμὴ Μονεμβασίας προστάτις, μὴ παύσῃ προστατεύειν ἀεὶ, τῶν προστρεχόντων τῇ θείᾳ Εἰκόνι σου, καὶ νέμειν τὰ σωτήρια, τοῖς ἐκβοῶσί σοι τοιαῦτα·

Χαῖρε ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας,
Χαῖρε ἡ σκέπη Μονεμβασίας.
Χαῖρε ἰαμάτων κρουνοῦ Χρυσ αφίτισσα,
Χαῖρε νοσημάτων παντοίων ἡ λύττειρα.
Χαῖρε ὅτι παραγένονας ἐκ Χρυσ αφῶν θαυμαστῶς,
Χαῖρε ὅτι τὰ αἰτήματα πληροῖς πάντων συμπαθῶς.
Χαῖρε τῆς εὐσπλαγχνίας ἡ ἀκένωτος βρύσις,
Χαῖρε πάσης ἀνάγκης πολυθρύλητος λύσις.
Χαῖρε πιστῶν χαρὰ καὶ ἐντρύφημα,
Χαῖρε ἡμῶν ἀσίγητον ὕμνημα.
Χαῖρε δι' ἧς ὁ Θεὸς ἐσαρκώθη,
Χαῖρε δι' ἧς ὁ Ἄδὰμ ἐθεώθη·
Χαῖρε πάντων ἡ ἄνασσα.

Κάθισμα

Ἦχος δ΄. Ταχὺ προκατάλαβε.

Ὡς Μήτηρ πανάφθορος, τοῦ Ζωοδότου Χριστοῦ, φθορᾶς πάσης Ἄχραντε, καὶ χαλεπῶν πειρασμῶν, καὶ νόσων καὶ θλίψεων, ἅπαντας ἐκλυτροῦσαι, τοὺς ἐν πίστει τελεία, σπεύδοντας καθ' ἐκάστην, τῷ ἀγίῳ ναῶ σου, Παρθένε Χρυσ αφίτισσα, Μονεμβασιτῶν καύχημα.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Παναγία Χρυσ αφίτιστα

Παναγία Χρυσ αφίτιστα

Παναγία Χρυσ αφίτιστα

Σύναξη της Παναγίας
Χρυσ αφίτιστα στην Μονεμβασία

Οπτικοακουστικό Υλικό

Εσπερινός στη Παναγία
Χρυσοφίτσα

Σχετικά κείμενα

1. [Ασματική Ακολουθία της Υπεραγίας Θεοτόκου της Επονομαζόμενης «Παναγίας Χρυσαιτίσεως»](#)
2. [ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΓΙΑΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ ΤΗΝ ΕΠΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΗΝ «ΧΡΥΣΑΦΙΤΙΣΣΑΝ»](#)

Παραπομπές

1. www.nektarios.gr
2. [Ορθόδοξη Πορεία](#)
3. www.nektarios.gr
4. [ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ](#)